

**Arkæologisk forundersøgelse af byggemodningsareal ved Tårnbjergvej.
Foretaget i dagene 11 til 18 oktober 2005.**

Gravemaskinen arbejder ved grøft 8 d. 13/10-2005. Til venstre skimtes Korsør Station.

Indhold

Resumé.....	2
Årsag og sagshistorie	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	3
Indmåling	4
Beskrivelse.....	4
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	5
Anlægsliste.....	6
Fundliste.....	8
Fotoliste.....	9
Tegningsliste	9
Måledata.....	10

Bilag 1: Søgegrøfter med de registrerede nedgravninger m.v.

Resumé

Kortvarig arkæologisk undersøgelse på et ca. 6,4 ha. stort areal beliggende mellem Korsør Station i nord og motorvejen i syd.

Ved undersøgelsen registrerede vi i alt 24 nedgravninger (oldtidsanlæg) som affaldsgruber, kogegruber o.lign., hvor fundmaterialet begrænser sig til lidt groft magret keramik fra anlæg 5. Der fremkom ingen stolpehuller, der kunne indikere forhistorisk bebyggelse ved undersøgelsen. Da arealet befinder sig midt i et område med mange stendysser fra yngre stenalder samt diverse registrerede bronzealderlige nedgravninger - primært koge- og affaldsgruber, er det nærliggende at forestille sig, at de her fremkomne anlæg skal dateres indenfor denne tidsperiode. Rent tidsmæssigt vil det sige perioden mellem ca. 3.000-500 f.Kr.

Endvidere kunne der i de 13 søgegrøfter registreres gl. vådområder, muldede sænkninger samt recente anlæg som f.eks. drænledninger og nedgravninger af mere uvis funktion (jvf. bilag 1).

Årsag og evt. sagshistorie

Undersøgelsen skyldes, at arealet udstykkedes af Korsør Kommune til boliger/erhverv. Se herom nærmere i Korsør kommunes lokalplan 112.

Der findes i nærområdet storstensgrave (dysser) fra yngre stenalder samt fund fra henholdsvis bronze- og jernalder (sognebeskrivelsesnumrene 4, 5, 6, 10, 28, 72, 100, 106, 120, 121 og 122), der tilsammen viser, at området har været beboet/udnyttet op gennem de forskellige forhistoriske tidsperioder.

Kombinationen med de mange registrerede oldtidsminder samt det berørte areals topografiske udseende og kystnære placering gjorde, at det fra museets side blev vurderet, at der *kunne* være arkæologiske interesser at finde på stedet, hvorfor denne undersøgelse blev iværksat.

Deltagere

Ved undersøgelsen deltog arkæolog Line Thorup, museumsassistent Morten Petersen og arkæolog Henrik Høier, hvor sidstnævnte fungerede som daglig udgravningsleder.

For den maskinelle del af arbejdet stod maskinfører Lars Petersen fra Entreprenørfirmaet Vækst & Miljø, 4200 Slagelse.

Lokalisering og topografi

Udsigt over arealet ved solopgang d. 17/10-2005

Udstykningsarealet findes på 4 cm kort 1412-4-NØ, og er beliggende i området mellem Korsør station, Tårnborgevej, motorvejen samt mod vest en mindre nord-/sydgående vej, der fører op til stationen, jvf. kort nedenfor.

Området er et forholdsvis højtliggende ret kuperet terræn med markante bakkedrag, hvorpå der på flere ligger bevarede stendysser fra yngre stenalder (bondestenalder). Den kystnære placering har tiltrukket sig opmærksomhed i både yngre stenalder og den efterfølgende bronzealder, hvorfra der kendes en del nedgravede anlægsformer som kogegruber, ildsteder o.lign. fundet meget nært det her implicerede areal.

Sydvestsjællands Museum har desuden netop afsluttet en større forundersøgelse lidt længere mod nord ved Tårnborgevej overfor Stibjergevej, hvor der blev påtruffet intensiv bebyggelse fra jernalderen, dvs. århundrederne omkring Kr. fødsel.

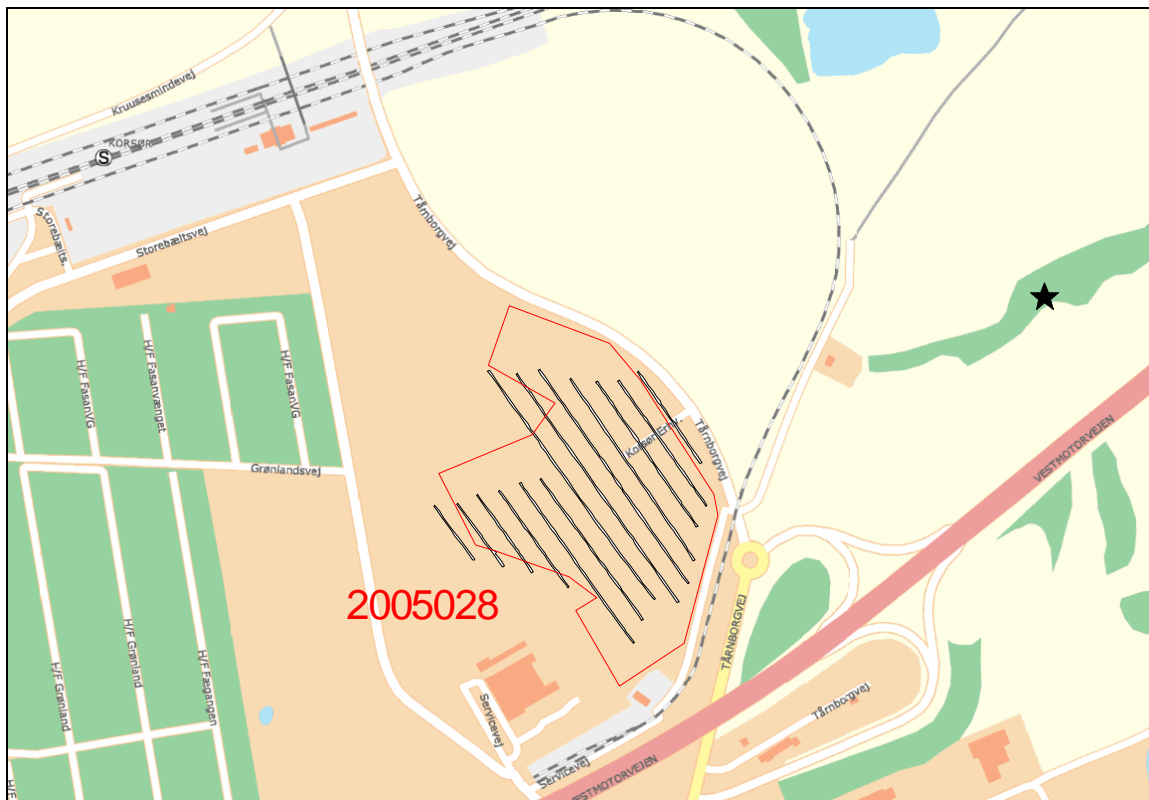
Skønt området synes højtliggende, befinder det ca. 6,4 ha. store udstykningsareal sig rent faktisk kun få meter over havet, og de indmålte højdekoter befinder sig mellem kote -0,065 og 4,859 meter o.D.N.N. (jvf. Z-koten i de ledsagende landmålerdata bagerst). Højdekoter, der tydeligt indikerer, at arealet både mod nord og syd har ligget meget kystnært i gammel tid, specielt ind mod det nuværende inddæmmede Korsør Nor!

Muldlaget, der består af brun ret sandet muld, svinger mellem 20 og 90cm i tykkelsen.

Indenfor mindre arealer, hvor der tidligere har været diverse sænkninger, traf vi på de største mulddybder.

Undergrunden er overvejende brunt ler med enkelte mindre sten. I undergrunden findes dog partier med henholdsvis både mere sandet og stenet undergrund.

Flere steder, primært imod sydøst, registrerede vi spor efter ældre sænkninger, hvor der tidligere efter al sandsynlighed til tider har stået vand, disse er benævnt gammel vådbund i beskrivelserne samt på tegningen bilag 1.

Det omtrentlige sagsareal og de 13 søgegrøfter indsat på matrikelkortet. Skærmbort © KMS

Indmåling

Indmålingen af vore 76 lokale målepunkter (jvf. landmålerliste bagerst) blev foretaget med GPS i System 34 Sjælland af landmåler Bo Jensen fra landmålerfirmaet Geodata, Energivej 3, 4180 Sorø. Indmålingen, der må anses for værende overordentlig nøjagtig, blev foretaget i dagene 14 og 17 oktober 2005.

Beskrivelse

Med en større gravemaskine på bæltet påmonteret en to meter bred planérskovl (rabatskovl) gravede vi de i alt 13 nordvest-/sydøstgående søgegrøfter parallelt med Tårnborgevej med en indbyrdes afstand på ca. 20-22 meter.

Totalt afrømmedes 4.813m², hvilket svarer til en undersøgelsesprocent på ca. 8 % i forhold til de opgivne ca. 64.400 m².

I de gravede søgegrøfter udsatte vi for hver 40 meter målepunkter, hvorefter søgegrøfterne og fremkomne anlæg indtegnedes i størrelsesforholdet 1:100 på i alt 13 stk. A-3 tegnefolie. Totalt udsattes 76 sådanne målepunkter.

Ved grøftegravningen kunne vi registrere i alt 24 oldtidsanlæg af typer som affaldsgruber, kogestensgruber og ildsteder, der *uden* egentlige daterbare fund formodentligt skal dateres groft til yngre stenalder/bronzealder, hvilket i tid vil sige omkring år 3.000 – 500 f.Kr.

Hertil kommer en række recente anlæg - primært dræn og diverse mere ubestemmelige nedgravninger, der på baggrund af træstykker og røde teglfragmenter fra f.eks. mursten og drænrør kan henføres til nyere tid. Enkelte steder krydsedes ældre nu opdrænede vådområder, der fremstod som dybere og mørkere muldsænkninger i bunden af søgegrøfterne. Dette fænomen knytter sig primært til en lavning sydligt på arealet som i øvrigt også kan ses på den nuværende terrænoverflade.

Samtlige registrerede anlæg/nedgravninger af oldtidskarakter m.v. blev efter indtegningen på fladetegningen "snittet" (dvs. den ene halvdel bortgravet) med håndværktøj som skovl, spade og graveske (skelske) for efterfølgende at blive beskrevet på den tilhørende A-3 tegning.

For tegnematerialets behandling i GIS-programmet MapInfo står arkæolog Line Thorup.

Der foreligger et antal digitale arbejdsbilleder (17 stk.) fra undersøgelsen, (jvf. fotolisten nedenfor). Vejret var på undersøgelsestidspunktet ret lunt for årstiden med lidt kølige morgentimer men ellers solrigt vejr om eftermiddagene.

Alt originalmateriale samt dagbogsnotater m.v. opbevares på Sydvestsjællands Museum, Storgade 17, 4180 Sorø.

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

De registrerede forhistoriske nedgravninger/anlæg ved undersøgelsen viser at der, som formodet ud fra topografien og de allerede kendte fortidsminder i området, faktisk er forhistorisk aktivitet at finde på lokaliteten.

Imidlertid er de fundne anlæg ret få og spredtliggende, og opviser derfor ingen gruppering eller koncentration, der kunne tyde på en regulær bebyggelse eller tilhørende aktivitetsområde som ville berettige en nærmere arkæologisk undersøgelse i form af mindre feltudvidelser o. lign. på lokaliteten. Hertil kommer det faktum, at man efter undersøgelsens afslutning står tilbage med det overordnede indtryk, at stedet er meget "nedpløjet". Forstået på den måde, at de fleste af de registrerede anlæg tydeligvis blot er en tynd rest eller blot en farvning forårsaget af fylden i den oprindelige forhistoriske nedgravning (jvf. de enkelte anlægsbeskrivelser i anlægslisten nedenfor). (Disse forhold betød i øvrigt også, at vi vurderede, at det var unødvendigt at lægge søgegrøfter på det lille areal *nord* for det gamle stendige, der faktisk indgår i udstykningsarealet).

Det må dog anbefales, at der ved fremtidige jord- og anlægsarbejder i nærområdet tilsvarende bør foretages lignende prøveundersøgelser, idet det må betragtes som værende *meget* sandsynligt, at der i området *kan* findes bosættelser m.v. af arkæologisk interesse.

Sorø d. 20 oktober 2005

Henrik Høier

Anlægsliste

Anlæg	Tegn.	Snit	Type	Beskrivelse
A01	T01	Snittet N-S. Diameter: 42 cm. Dybde: 23 cm. Skrå sider og afrundet bund.	Grube	Lysegrå sandet muld med en del trækulsnistre.
A02	T02	Snittet N-S. Diameter: 123 cm. Dybde: 33cm. Stejle sider, flad bund.	Grube	Lysegrå sandet muld med trækulsnistre og gule lerpletter.
A03	T03	Snittet N-S. Diameter: 60 cm. Dybde: 4-5 cm. Skrå sider, flad bund.	Grube (nedpløjet)	Brungrå leret muld med trækulsnistre og brændt lerklining. Helt nedpløjet grube.
A04	T03	Snittet Ø-V. Diameter: 60 cm. Dybde: 13 cm. Skrå sider, svagt rundet bund.	Grube	Brungrå let sandet muld, med et stort indhold af undergrundsler og enkelte trækulsstykker.
A05	T04	Snittet N-S. Diameter: 58 cm. Dybde: 16 cm. Skrå sider, afrundet bund.	Kogestensgrube	Grå sandet muld tæt pakket med ildpåvirkede sten. Fund af lerkar i fyldet = X-1 - keramik
A06	T04	Snittet N-S. Diameter: 45 cm. Dybde: 11 cm. Afrundede sider og bund.	Kogestensgrube	Gråt sandet muld, tæt pakket med ildpåvirkede sten.
A07	T04	Snittet N-S. Diameter: 115 cm. Dybde: 15 cm. Svagt skrånende sider, flad bund.	Grube	Mørkebrunt leret muld med en del sten. Anlægget er delvist forstyrret i nord, grundet optrukken større sten.
A08	T04	Snittet N-S. Diameter 205 cm, Dybde: 50 cm. Stejle sider, afrundet bund.	Grube	Gråbrunt meget leret muld, med en del større sten.
A09	T04	snittet N-S. Diameter: 65cm, Dybde: 20 cm. Skrå sider, flad bund.	Grube	Gråbrunt leret muld, med en del større sten. Meget lig fylden i A08.
A10	T04	Snittet Ø-V. Diameter: 108 cm. Dybde: 2-3 cm. Skrånende sider og helt flad bund.	Kogestensgrube (ildsted)	Mørkebrunt leret muld med et stort trækulsindhold samt brændt ler. Kraftig varmepåvirkning af den tilstødende undergrund.
A11	T08	Snittet Ø-V. Diameter: 88 cm. Dybde: 13 cm. Stejle sider, flad bund.	Grube (ildsted)	Lysegråt sandet muld med et stort trækulsindhold. Tydelig varmepåvirkning ved overgangen til undergrunden i form af rødbrændt lerkant.
A12	T08	30 cm dyb, 56 cm.i dia.	Grube (nedpløjet)	Kun synlig i profil, lige under pløjelaget.
A13	T08	Snittet Ø-V. Diameter 115 cm. Dybde 15 cm. Skrå sider, svagt afrundet bund.	Grube	Brungrå homogent sandet muld. Midt i anlægget en mindre koncentration af trækul.

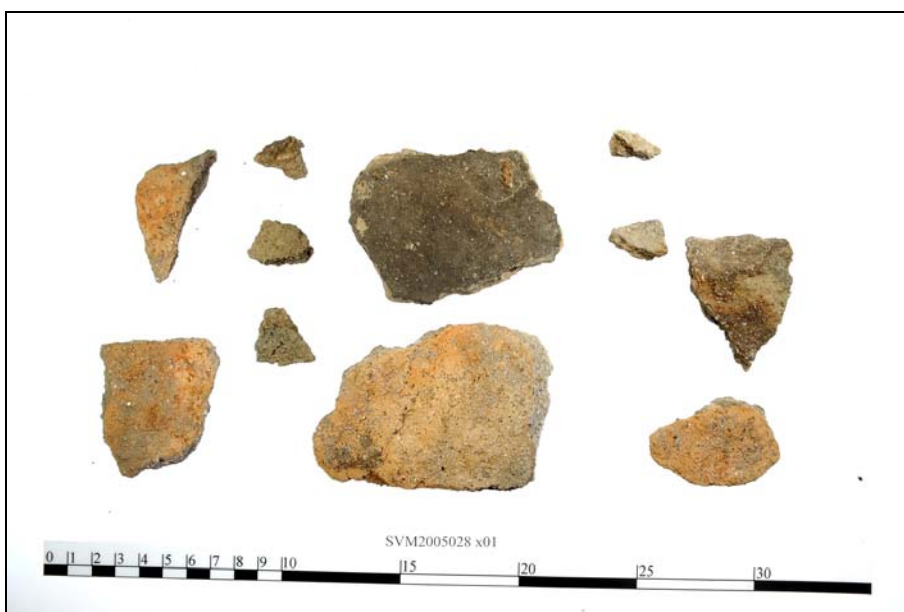
Anlæg	Tegn.	Snit	Type	Beskrivelse
A14	T09	Snittet N-S. Diameter: 95 cm. Dybde: 1-2 cm.	Kogestensgrube (nedpløjet)	"Tynd" farvning af undergrunden m. lidt gråbrun sandet muld og trækulsnistre. Meget nedpløjet kogestensgrube lige under pløjelaget.
A15	T11	Snittet N-S. Diameter: 95cm. Dybde: 23 cm. Skrå sider, afrundet bund.	Grube	Brungråt sandet og ret homogent muld. Enkelte små gulbrune lerpletter.
A16	T11	Snittet N-S. Diameter: 45 cm. Dybde: 28 cm. Skrå sider, flad bund.	Recent nedgravning (evt. stenspor)	Brunt sandet homogent muld med mindre træstykker!
A17	T11	Snittet N-S. Diameter: 125 cm. Dybde: 10 cm. Stejle sider og helt flad bund.	Grube (ildsted?)	Stærkt trækulsholdigt gråsort sandet muld. Stort indhold af trækulsnistre - især mod nord.
A18	T11	Snit set i østvæg af søgegrøft. Diameter: 60 cm. Dybde: 11 cm.	Grube	Brungråt sandet homogent muld.
A19	T12	Snittet N-S. Diameter 95 cm. Dybde 22 cm. Skrå sider, ujævn bund.	Grube	Brungrå sandet homogent muld med en del mindre sten.
A20	T12	Snittet Ø-V. Diameter: 115 cm. Dybde: 20 cm. Skrå sider, flad bund.	Grube	Brungrå homogent sandet muld med en del større sten.
A21	T12	Snittet N-S. Diameter ca. 75 cm.	Kogestensgrube (nedpløjet)	Kun en tynd farvning af undergrundsleret i væggen af søgegrøften, med lidt trækulsnistre. Bund af udpløjet kogestensgrube.
A22	T12	Snittet N-S. Diameter 50 cm. Dybde 5-8 cm.	Grube (nedpløjet)	Rest af grube i væggen af søgegrøft. Brungrå leret muld med en del trækulsnistre.
A23	T13	Snittet N-S. Diameter: 97 cm. Dybde: 15 cm. Svagt afrundede sider og bund.	Grube	Brunt meget sandet og ret homogent muld med lidt sten.
A24	T08		Kogestensgrube (nedpløjet)	Kun synlig i profil. Mørkebrun trækulsholdig muldet sand, med ildpåvirkede sten.

Fundliste

Fundmaterialet fra undersøgelsen begrænser sig til 7 større og 6 mindre stykker keramik (potteskår) fra anlæg 5. To af de større skår er sammenhørende bundskår fra samme lerkar. Materialet er afbilledet på nedenstående to fotos. Keramikken er groft magret kraftigt gods, der formodentligt skal dateres til bronzealder.

SVM 2005028 - x-1

SVM 2005028 - x-1

Fotoliste

Opt	Type	Tekst	Fot	Dato
1	Digital	Arealet set fra S/V - den gl. "Kodakgrund".	H.H.	13-10-2005
2	Digital	Arealet set fra S/V - den gl. "Kodakgrund".	H.H.	13-10-2005
3	Digital	Arealet set fra S/V - den gl. "Kodakgrund". Til venstre ses den nye stationsbygning.	H.H.	13-10-2005
4	Digital	Arealet set fra S/V - den gl. "Kodakgrund". Til venstre ses den nye stationsbygning.	H.H.	13-10-2005
5	Digital	Der afrømmes muld ved grøft 8. Set fra syd.	H.H.	13-10-2005
6	Digital	Der afrømmes muld ved grøft 8. Set fra syd.	H.H.	13-10-2005
7	Digital	Der afrømmes muld ved grøft 8. Set fra syd.	H.H.	13-10-2005
8	Digital	Der afrømmes muld ved grøft 8. Set fra syd.	H.H.	13-10-2005
9	Digital	Der afrømmes muld ved grøft 8. Set fra syd.	H.H.	13-10-2005
10	Digital	Søgegrøfterne set fra sydvest ved solopgang kl. 8.	H.H.	17-10-2005
11	Digital	Søgegrøfterne set fra sydvest ved solopgang kl. 8.	H.H.	17-10-2005
12	Digital	Dyssen (SB-28) set fra øst om morgenen.	H.H.	17-10-2005
13	Digital	Dyssen (SB-28) set fra øst om morgenen.	H.H.	17-10-2005
14	Digital	Dyssen (SB-28) set fra øst om morgenen.	H.H.	17-10-2005
15	Digital	Arealet set fra sydvest om morgenen.	H.H.	17-10-2005
16	Digital	Del af arealet set fra nordøst (Tårnborgevej).	H.H.	17-10-2005
17	Digital	Del af arealet set fra nordøst (Tårnborgevej).	H.H.	17-10-2005

Tegningsliste

T-nr.	Type	Skala	Initialer
01	Fladetegning, Grøft 1 & 2	1:100	L.T.
02	Fladetegning, Grøft 2 & 3	1:100	L.T.
03	Fladetegning, Grøft 3 & 4	1:100	L.T..
04	Fladetegning, Grøft 4 & 5	1:100	M.P.
05	Fladetegning, Grøft 5 & 6	1:100	M.P.
06	Fladetegning, Grøft 6	1:100	M.P.
07	Fladetegning, Grøft 7	1:100	L.T.
08	Fladetegning, Grøft 7 & 8	1:100	L.T.
09	Fladetegning, Grøft 8 & 9	1:100	L.T.
10	Fladetegning, Grøft 9	1:100	L.T.
11	Fladetegning, Grøft 10 & 11	1:100	L.T.
12	Fladetegning, Grøft 11, 12 & 13	1:100	L.T.
13	Fladetegning, Grøft 13	1:100	L.T.

Måledata

Punkt nr:	X	Y	Z	MI_X	MI_Y
p01	161394.08	102797.92	2.986	-161394.08	102797.92
p02	161371.02	102765.27	2.274	-161371.02	102765.27
p03	161348.38	102732.36	2.009	-161348.38	102732.36
p04	161325.81	102699.34	1.487	-161325.81	102699.34
p05	161319.51	102652.84	0.074	-161319.51	102652.84
p06	161342.68	102685.35	1.51	-161342.68	102685.35
p07	161365.63	102718.06	2.156	-161365.63	102718.06
p08	161388.8	102750.66	2.09	-161388.8	102750.66
p09	161411.8	102783.34	2.249	-161411.8	102783.34
p10	161439.07	102787.49	2.108	-161439.07	102787.49
p11	161417.05	102755.13	2.13	-161417.05	102755.14
p12	161393.35	102721.88	2.183	-161393.34	102721.88
p13	161370.77	102688.89	2.088	-161370.77	102688.89
p14	161348.18	102655.91	1.085	-161348.18	102655.92
p15	161330.38	102630.6	-0.065	-161330.38	102630.6
p16	161332.5	102592.65	0.395	-161332.5	102592.65
p17	161355.07	102625.64	0.923	-161355.07	102625.64
p18	161377.45	102658.76	1.958	-161377.45	102658.76
p19	161400.24	102691.61	2.332	-161400.24	102691.61
p20	161422.99	102724.52	2.264	-161422.99	102724.52
p21	161445.48	102757.6	2.352	-161445.47	102757.6
p22	161467.43	102789.82	1.5	-161467.43	102789.82
p23	161501.89	102799.38	2.583	-161501.89	102799.38
p24	161478.68	102766.83	1.364	-161478.68	102766.83
p25	161455.86	102734.05	2.27	-161455.86	102734.05
p26	161432.8	102701.39	2.365	-161432.8	102701.39
p27	161410.05	102668.5	2.416	-161410.05	102668.5
p28	161387.28	102635.63	2.039	-161387.28	102635.63
p29	161364.31	102602.92	1.621	-161364.31	102602.92
p30	161341	102570.43	1.367	-161341	102570.43
p31	161350.43	102546.88	0.961	-161350.43	102546.88
p32	161373.51	102579.55	1.247	-161373.51	102579.55
p33	161396.73	102612.06	2.108	-161396.73	102612.06
p34	161419.86	102644.69	2.52	-161419.86	102644.69
p35	161443.16	102677.16	2.46	-161443.16	102677.16
p36	161466.04	102709.94	2.273	-161466.04	102709.95
p37	161489.27	102742.5	1.845	-161489.27	102742.5
p38	161512.17	102775.25	2.324	-161512.17	102775.25
p39	161525.87	102794.95	2.844	-161525.87	102794.95
p40	161557.45	102799.52	2.595	-161557.45	102799.52
p41	161534.52	102766.79	2.687	-161534.52	102766.79
p42	161510.92	102734.55	1.599	-161510.92	102734.55

Punkt nr:	X	Y	Z	MI_X	MI_Y
p43	161487.78	102701.97	2.251	-161487.78	102701.97
p44	161464.5	102669.47	2.631	-161464.5	102669.47
p45	161441.13	102637.02	2.753	-161441.12	102637.02
p46	161417.66	102604.66	2.514	-161417.66	102604.66
p47	161393.62	102572.74	0.974	-161393.62	102572.74
p48	161376.65	102550.53	0.806	-161376.65	102550.53
p49	161389.36	102528.02	1.571	-161389.36	102528.03
p50	161412.73	102560.46	2.192	-161412.72	102560.46
p51	161436.3	102592.77	2.962	-161436.3	102592.77
p52	161459.46	102625.34	2.991	-161459.46	102625.34
p53	161483.3	102657.47	2.574	-161483.29	102657.47
p54	161499.7	102680.14	2.431	-161499.7	102680.14
p55	161522.23	102676.27	1.964	-161522.23	102676.27
p56	161499.45	102643.41	2.393	-161499.45	102643.41
p57	161476.13	102610.97	2.862	-161476.12	102610.97
p58	161453.24	102578.2	3.741	-161453.24	102578.2
p59	161430.36	102545.45	3.73	-161430.36	102545.45
p60	161406.68	102513.25	2.918	-161406.68	102513.25
p61	161399	102502.8	2.508	-161399	102502.8
p62	161470.58	102563.71	4.859	-161470.58	102563.71
p63	161493.99	102596.12	3.382	-161493.99	102596.12
p64	161517.26	102628.59	2.471	-161517.26	102628.59
p65	161540.44	102661.17	1.624	-161540.44	102661.17
p66	161545.22	102667.57	1.594	-161545.22	102667.57
p67	161569.54	102663.88	2.371	-161569.54	102663.88
p68	161546.26	102631.38	2.821	-161546.26	102631.38
p69	161522.92	102598.89	3.179	-161522.92	102598.89
p70	161509.98	102580.53	3.735	-161509.98	102580.53
p71	161540.9	102586.07	3.574	-161540.9	102586.07
p72	161564.95	102618	4.072	-161564.94	102618
p73	161588.36	102650.34	3.101	-161588.36	102650.34
p74	161616.22	102651.88	2.481	-161616.22	102651.88
p75	161592.86	102619.49	4.346	-161592.86	102619.49
p76	161573.69	102593.91	3.667	-161573.69	102593.91

